

Wymagania i sposoby oceniania z zajęć nadobowiązkowych- etyki

Etyka jest przedmiotem nadobowiązkowym, w szkole podstawowej zajęcia z etyki mają przede wszystkim wymiar wychowawczy. Zajęcia etyki odbywają się w grupach między klasowych – młodszej – klasy 1-3 i starszej 4-8. Wymagania edukacyjne dostosowane są do wieku, możliwości i okresu uczenia się na zajęcia przez uczniów.

Elementy propedeutyki myślenia moralnego

celujący:

Uczeń wykazuje się samodzielnością i kreatywnością w wykorzystywaniu zdobytej wiedzy, rozwiązuje twórczo problemy:

zna i objaśnia wybrane pojęcia moralne: dobro i zło moralne, wartość moralna, obowiązek moralny, odpowiedzialność, dostrzega występowanie problemów moralnych w literaturze i w otaczającym go świecie, samodzielnie charakteryzuje bohaterów literackich i filmowych wykorzystując poznane pojęcia, dostrzega związki między przyczyną i skutkiem, rozumie pojęcie godności osoby ludzkiej, zna i rozumie pojęcia niezbędne do przeprowadzenia analizy etycznej ludzkiego postępowania; czyn, zaniechanie, struktura działania, zna i posługuje się kategoriami deontycznymi: działania nakazane, zakazane, dozwolone, zna i objaśnia zasady etyczne: zasada niekrzywdzenia, złota reguła, nakaz miłości bliźniego ludzi, zna różnicę między moralnością a obyczajowością, prawem a religią.

Postępowanie wobec innych ludzi

Wie i rozumie czym jest miłość, przyjaźń, życzliwość, szacunek, tolerancja, wolontariat koleżeństwo, wdzięczność, dostrzega ich przejawy w literaturze, filmie i otaczającym go świecie, definiuje i wyjaśnia pojęcia, rozpoznaje relacje między ludźmi.

Postępowanie wobec siebie- wyróżnione wartości

Definiuje nazwy wad i zalet, potrafi wskazać swoje zalety i wady, wie, że należy pracować nad sobą, definiuje pojęcie asertywność i ma świadomość jej znaczenia dla swojej osoby, odznacza się wysokim stopniem samopoznania, dostrzega konsekwencje swoich działań, dąży do samorozwoju, zna i realizuje swoje obowiązki, klaryfikuje pojęcia: uczciwość, roztropność, umiarkowanie, męstwo itp.; wskazuje ich przejawy w postępowaniu bohaterów fikcyjnych i rzeczywistych, dokonuje trafnej samooceny.

Postępowanie a dobro wspólne

Rozumie pojęcie wspólnoty i dobra wspólnego, klaryfikuje pojęcia: naród, ojczyzna, patriotyzm, sprawiedliwość, demokracja, posiada rozległą wiedzę na temat naszego obszaru kulturowego; tradycji, sztuki, religii, zna symbole narodowe, wymienia święta narodowe.

Postępowanie wobec przyrody

Ma wysoką świadomość ekologiczną, zna i rozumie związki w ekosystemie, zna wartość środowiska przyrodniczego, zna zagrożenia związane z rozwojem cywilizacji, zna sposoby

przeciwdziałania dewastacji naturalnego środowiska, posługuje się argumentami na rzecz tezy o potrzebie ochrony przyrody i odpowiedzialności człowieka za przyszłość planety, angażuje się w działania na rzecz ochrony środowiska, wymienia działania człowieka zapobiegające dewastacji przyrody.

Wybrane stanowiska i problemy w etyce.

Wie czym jest etyka i zna jej pochodzenie, wymienia kilku etyków (Sokrates, Arystoteles, Epikur in.) i rozumie ich tezy, posiada wiedzę na temat filozofów starożytnych, wymienia kilku filozofów nowożytnych św. Tomasz, I. Kant), zna nazwiska polskich filozofów (T. Kotarbiński, K. Wojtyła,) samodzielnie dokonuje analizy i oceny moralnej wybranych zagadnień; moralna ocena kłamstwa, problem własności intelektualnej, granice prywatności.

bardzo dobry

Uczeń:

zna i objaśnia pojęcia moralne: dobro i zło moralne, wartość moralna, obowiązek moralny, odpowiedzialność, dostrzega występowanie problemów moralnych w literaturze i w otaczającym go świecie, objaśnia zasady etyczne: zasada niekrzywdzenia, złota reguła, nakaz miłości bliźniego , zna różnicę między moralnością a obyczajowością, prawem a religią , zna i posługuje się kategoriami deontycznymi: działania nakazane, zakazane, dozwolone.

Postępowanie wobec innych ludzi

Wie i rozumie czym jest miłość, przyjaźń, życzliwość, szacunek, tolerancja, wolontariat koleżeństwo, wdzięczność, dostrzega ich przejawy w literaturze, filmie i otaczającym go świecie, wyjaśnia pojęcia, rozpoznaje relacje między ludźmi.

Postępowanie wobec siebie- wyróżnione wartości

Definiuje nazwy wad i zalet, potrafi wskazać swoje zalety i wady, wie, że należy pracować nad sobą, definiuje pojęcie asertywność i ma świadomość jej znaczenia dla swojej osoby, dostrzega konsekwencje swoich działań, rozumie pojęcia: uczciwość, roztropność, umiarkowanie, męstwo itp.; wskazuje ich przejawy w postępowaniu bohaterów fikcyjnych i rzeczywistych, dokonuje trafnej samooceny.

Postępowanie a dobro wspólne

Rozumie pojęcie wspólnoty i dobra wspólnego, klaryfikuje pojęcia: naród, ojczyzna, patriotyzm, sprawiedliwość, demokracja, posiada wiedzę na temat naszego obszaru kulturowego, zna symbole narodowe, wymienia święta narodowe.

Postępowanie wobec przyrody

Zna i rozumie związki w ekosystemie, zna wartość środowiska przyrodniczego, zna zagrożenia związane z rozwojem cywilizacji, zna sposoby przeciwdziałania dewastacji naturalnego środowiska, posługuje się argumentami na rzecz tezy o potrzebie ochrony przyrody i odpowiedzialności człowieka za przyszłość planety, angażuje się w działania na rzecz ochrony środowiska, wymienia działania człowieka zapobiegające dewastacji przyrody.

Wybrane stanowiska i problemy w etyce.

Wie czym jest etyka i zna jej pochodzenie, wymienia kilku etyków (Sokrates, Arystoteles, Epikur i in.) i rozumie ich tezy, samodzielnie dokonuje analizy i oceny moralnej wybranych zagadnień; moralna ocena kłamstwa, problem własności intelektualnej, granice prywatności.

dobry

Uczeń:

zna wybrane pojęcia moralne: dobro i zło moralne, wartość moralna, obowiązek moralny, odpowiedzialność, dostrzega występowanie problemów moralnych w literaturze i w otaczającym go świecie, zna zasady etyczne: zasada niekrzywdzenia, złota reguła, nakaz miłości bliźniego zna różnicę między moralnością a obyczajowością, prawem a religią, zna kategorie deontyczne: działania nakazane, zakazane, dozwolone.

Postępowanie wobec innych ludzi

Wie i rozumie czym jest miłość, przyjaźń, życzliwość, szacunek, tolerancja, wolontariat koleżeństwo, wdzięczność.

Postępowanie wobec siebie- wyróżnione wartości

Potrafi wskazać swoje zalety i wady, wie, że należy pracować nad sobą, rozumie pojęcia: uczciwość, roztropność, umiarkowanie, męstwo itp.; wskazuje ich przejawy w postępowaniu bohaterów fikcyjnych i rzeczywistych.

Postępowanie a dobro wspólne

Rozumie pojęcie wspólnoty i dobra wspólnego, rozumie pojęcia: naród, ojczyzna, patriotyzm, sprawiedliwość, demokracja, zna symbole narodowe, wymienia święta narodowe.

Postępowanie wobec przyrody

Zna zagrożenia związane z rozwojem cywilizacji, zna sposoby przeciwdziałania dewastacji naturalnego środowiska, wie jak należy postępować w trosce o środowisko.

Wybrane stanowiska i problemy w etyce.

Wie czym jest etyka i zna jej pochodzenie, dokonuje oceny moralnej wybranych zagadnień; moralna ocena kłamstwa, problem własności intelektualnej, granice prywatności.

dostateczny

Uczeń:

potrafi wymienić kilka pojęć moralnych na podstawie omawianych tekstów, wymienia niektóre zasady etyczne, rozróżnia nakazy, zakazy i działania dozwolone.

Postępowanie wobec innych ludzi

Wie i rozumie czym jest miłość, przyjaźń, życzliwość.

Postępowanie wobec siebie- wyróżnione wartości

Potrafi wskazać swoje zalety i wady, wie, że należy pracować nad sobą, dostrzega zalety i wady w postępowaniu bohaterów fikcyjnych i rzeczywistych.

Postępowanie a dobro wspólne

Rozumie pojęcie wspólnoty i dobra wspólnego, zna symbole narodowe, wymienia święta narodowe , wie czym są naród, ojczyzna, patriotyzm.

Postępowanie wobec przyrody

Zna zagrożenia dla przyrody związane z rozwojem cywilizacji, wie jak należy postępować w trosce o środowisko.

Wybrane stanowiska i problemy w etyce.

Wie czym jest etyka i zna jej pochodzenie, wie, że kłamstwo jest złem, ma wiedzę na temat własności intelektualnej – prawa autorskie.

dopuszczający

Uczeń przy pomocy nauczyciela

potrafi wymienić podstawowe pojęcia moralne, na podstawie omawianych tekstów, wymienia niektóre zasady etyczne.

Postępowanie wobec innych ludzi

Wie i rozumie czym jest miłość, przyjaźń, życzliwość.

Postępowanie wobec siebie- wyróżnione wartości

Potrafi wskazać swoje zalety i wady, wie, że należy pracować nad sobą.

Postępowanie a dobro wspólne

Zna symbole narodowe, wymienia święta narodowe , wie czym są naród, ojczyzna, patriotyzm.

Postępowanie wobec przyrody

Wie jak należy postępować w trosce o środowisko.

Wybrane stanowiska i problemy w etyce.

Wie czym jest etyka i zna jej pochodzenie, potrafi ocenić naganne postawy.

Zasady oceniania na lekcjach etyki

Ocenie podlega:

- aktywne uczestniczenie w lekcji,
- wypowiedzi ustne,
- wypowiedzi pisemne,
- przygotowanie materiałów do lekcji,
- przygotowanie argumentów do dyskusji,
- prowadzenie zeszytu,
- prace domowe,
- prezentacje,
- prace dodatkowe.

Celujący:

- samodzielne przygotowanie prezentacji/projektu,
- wzorowe prowadzenie zeszytu,
- aktywny udział we wszystkich lekcjach,
- posługiwanie się ze zrozumieniem elementarnymi pojęciami z zakresu etyki,
- systematyczne przygotowanie do lekcji,
- podejmowanie zadań dodatkowych,
- samodzielne inicjowanie pewnych działań, jak na przykład zaproponowanie i opracowanie tematu związanego z omawianym zagadnieniem, lecz zdecydowanie w stopniu wykraczającym poza standard i program obowiązkowy.

Bardzo dobry:

- systematyczne przygotowanie do lekcji,
- czynny udział w zajęciach/dyskusjach,
- posługiwanie się ze zrozumieniem elementarnymi pojęciami z zakresu etyki/filozofii,
- wzorowe prowadzenie zeszytu, odrobione prace domowe.

Dobry:

- systematyczne przygotowanie do lekcji,
- częsty udział w dyskusjach, rozumienie elementarnych pojęć z zakresu etyki/filozofii,
- dobrze prowadzony zeszyt,
- odrobione prace domowe,

Dostateczny:

- rozumienie omawianych zagadnień,
- sporadyczny udział w dyskusjach,
- dobrze prowadzony zeszyt,
- prowadzenie zeszytu,

Dopuszczający:

- bierny udział w lekcjach, prowadzenie zeszytu,

Niedostateczny:

- niespełnienie powyższych warunków.

Aby poprawić ocenę, uczeń musi uzupełnić zaległe prace, zaliczyć sprawdziany lub poprosić o wyznaczenie prac dodatkowych i odrobić je w terminie ustalonym przez nauczyciela.